

Sužinokime

Tobulėkime

Veikime



# UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRAS

## **Kaip vertinsime mokinių pasiekimus:**

lietuvių kalbos ugdymo turinio atnaujinimas ir pasiekimų patikrinimas (PUBP ir PUPP)

Zita Nauckūnaitė, LEU, UPC

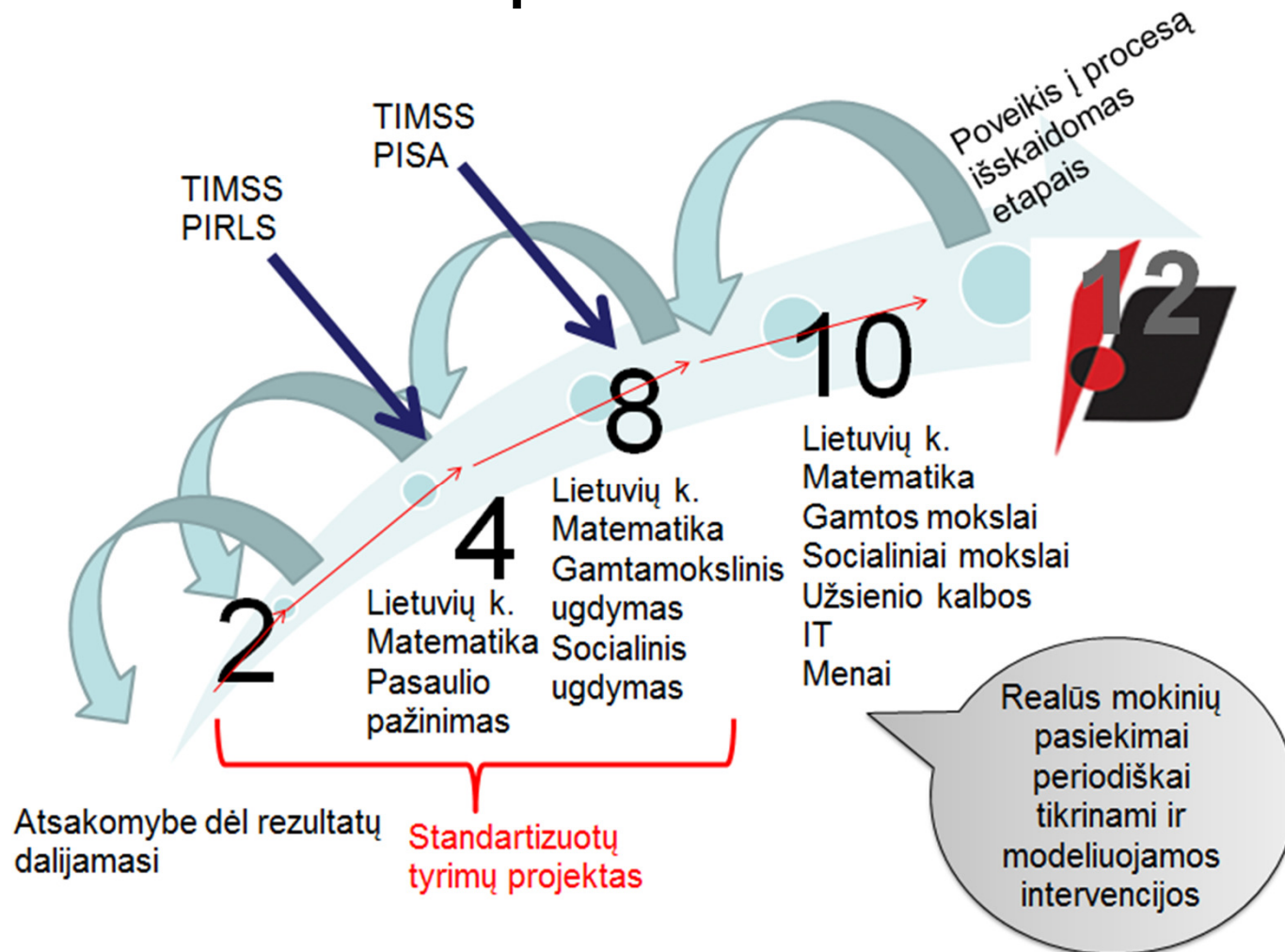


**2015 m. rugpjūčio 28 d.**



Zita Nauckūnaitė

# Struktūriniai sprendimai: vertinimas



# Mūsų tikslai

1. Aptarti LKL įskaitos programos keitimus.
2. Nustatyti 10 klasėje tikrintinus kalbos gebėjimus.
3. Pradėti diskusiją dėl būsimo lietuvių kalbos ir literatūros PUPP.



Zita Nauckūnaitė

4





*Kodėl ir kas keičiama?*

# LKL ĮSKAITOS PROGRAMA



## Kodėl keičiama LKL įskaitos programa?

1. Dėl nesibaigiančių pranešimų apie temų **pirkimus**.
2. Dėl dalies mokinių **nenatūralaus** kalbėjimo.
3. Dėl įskaitos **atitolimo** nuo programos privalomos dalies.
4. Dėl mokytojų prašymų sustiprinti **pasirengimo** kalbai vertinimą ir palengvinti **klausinėjimo** dalį.



# Kas keičiama?

„8. Vadovaudamiesi Bendraja programa mokiniai su mokytoju **sukonkretina** arba **papildo** Nacionalinio egzaminų centro pateiktas temų formuluotes arba sudaro savo temas, kurios gali būti suformuluotos atsižvelgiant ir į mokinių atliktus tiriamuosius darbus, ir į regiono ypatumus.“



# Kas keičiama?

„9. Įskaitos temos iki sausio 15 d. mokykloms pateikiamos duomenų perdavimo sistema **KELTAS**. Mokinys, remdamasis įvairiais šaltiniais, konsultuodamasis su mokytoju, rengia temos medžiagą ir kalbos planą. Ne vėliau kaip prieš savaitę iki įskaitos mokinys pristato mokytojui savo kalbos planą (pavyzdys skelbiamas Nacionalinio egzaminų centro puslapyje) ir parengtą temos medžiagą.“





## Kas keičiama?

„10. Kalbėjimo metu mokinys gali naudotis **planu**, grožinės ir negrožinės literatūros **kūriniais**, parengta temos **medžiaga**, kurią prieš įskaitą pristatė mokytojai. Mokinio kalbos planas pridedamas prie įskaitos vertinimo protokolo.“



## Kas keičiama?

„11. Įskaitos metu mokinys turėtų kalbėti apie 10 min. ( $10 \pm 2$  min.) ir atsakyti į klausimus. **Citavimas** turi būti tikslingas ir neužimti daugiau nei 1/3 kalbėjimo laiko.“



## Kas keičiama?

„11. Įskaitos metu mokinys turėtų kalbėti apie 10 min. ( $10 \pm 2$  min.) ir atsakyti į klausimus. **Citavimas** turi būti tikslingas ir neužimti daugiau nei 1/3 kalbėjimo laiko.“



# Kas keičiama?

„12.2. Mokinio viešąjį kalbėjimą pagal nustatytus kriterijus vertina mažiausiai du lietuvių kalbos ir literatūros mokytojai; vienas iš jų **gali būti** mokinį mokantis mokytojas.“



# Kas keičiama?

## Rengimasis kalbai

- Medžiagos rinkimas kryptingas. Ji nuosekliai ir tinkamai dokumentuojama.
- Į mokytojo pastabas reaguojama.
- Kalbos planas ir surinkta medžiaga pristatyti laiku. Pristatyta medžiaga atspindi rengimosi kalbai eigą.

3



# Kas keičiama?

## Turinys

- Tema puikiai suvokta, tinkamai plėtojama / Tekstai analizuojami tinkamai ir išsamiai.
- Teiginiai išsamiai pagrįsti / iliustruoti. Pateikiami tikslūs faktai.
- Požiūris aiškus, argumentuotas. Demonstruojamas kultūrinis išprusimas.
- Sąvokos vartojamos tiksliai ir tinkamai.

6–5



# Kas keičiama?

## Kalbos organizavimas

- Įžanga aiškiai nusako kalbėjimo temą / tikslą / tekstų analizės kryptį.
- Kalba patraukia klausytojų dėmesį, yra tinkamai struktūruojama, logiška.
- Minčių siejimo priemonės ir iliustracinė medžiaga (citos, pavyzdžiai) naudojama sklandžiai ir tikslingai.
- Išvados natūraliai kyla iš įrodymų / tekstų nagrinėjimo.

3



# Kas keičiama?

Santykis su klausytojais, kalbėjimo natūralumas

- Laikysena ori ir pagarbi. Su klausytojais bendraujama. Kalbama natūraliai (tema svarstoma komunikaciniu būdu, sakytine kalbos forma).
- Į klausimus atsakoma korektiškai ir aiškiai.

3





# Kas nekinta?

## Kalbos vartojimas

- Kalbama reikiamu garsumu, intonacija tinkama, tarimas / kirčiavimas aiškus ir taisyklingas; gali pasitaikyti viena kita tarties / kirčiavimo klaida.
- Žodynas tikslus ir turtingas, tinkamas temai ir pasirinktam kalbėjimo stiliui.
- Kalba gramatiškai taisyklinga ir sklandi.

5





**Ką / ko norime pasiekti?**

## **PASIEKIMŲ PATIKRINIMAS 10 KLASĖJE**



# Ką tikrinsime?



➤ Kalbėjimą?



Klausymą(si)?

➤ Skaitymą?

➤ Rašymą?



# PUBP, 2015

Konkrečiai apibrėžta,  
ką mokiniai turi mokėti  
baigę kiekvieną koncentrą:  
6, 8, 10 klases.



# PUBP, 2015

Ugdymo  
turinys  
5–10 kl.

- Kalbos sistemos pažinimas
- Kalbos vartojimo ugdymas
- Literatūrinis (kultūrinis) ugdymas



# Mokymosi pasiekimai, baigus 10 klasę

## KALBĖJIMAS IR KLAUSYMAS

- Komunikavimas
- Pristatymas

## SKAITYMAS IR RAŠYMAS

- Teksto suvokimas
- Literatūros (kultūros) pažinimas
- Teksto kūrimas

## KALBOS PAŽINIMAS

- Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškinys
- Fonetikos, kirčiavimo ir morfologijos žinių taikymas, taisyklinga tartis ir rašyba
- Sintaksės žinių taikymas, taisyklinga skyryba



# Dirbame visi kartu...

*Tai svarbu!*

*Kaip patikrinti?*

1) .....

2) .....

3) .....

.....



# KALBĖJIMAS IR KLAUSYMAS

## Komunikavimas

- Kalbėdami ir rašydami laikosi bendrinės kalbos normų...
- ...**pokalbiuose** kelia problemas, **svarsto**... pateikdami argumentų.
- **Vertina**... **teksto** turinį, raišką, poveikį...
- Geba **apibendrinti** ir **interpretuoti**
- Geba **kalbėti viešai**...





# KALBĖJIMAS IR KLAUSYMAS

## Pristatymas

- Geba atmintinai **deklamuoti** poeziją, trumpą prozos tekstą, dramos ištraukas.
- Pasirengia **viešajai kalbai** ir ją pasako.
- Parengia **pranešimą** su vaizdine medžiaga *iš tiriamųjų kalbos arba literatūros darbų.*
- **Pristato perskaitytą knygą...**



# SKAITYMAS IR RAŠYMAS

## Teksto suvokimas

- Geba **apibūdinti** tekstus žodžiu ir raštu, **atpasakoja** ir **pateikia santrauką**, komentuoja, **prieštarauja**, kuria interpretacijas...
- Geba nustatyti esminius žodžius (frazes), **susieti** jų perteikiamas idėjas su anksčiau skaitytais tekstais, **formuluoti ir argumentuoti savo įžvalgas**...
- Geba **paiškinti** ir tikslingai **vartoja** leksines, sintaksines ir fonetines stiliaus figūras, retorines raiškos priemones...



# SKAITYMAS IR RAŠYMAS

## Literatūros (kultūros) pažinimas

- **Aptaria** lietuvių tautosakos, Antikos, Biblijos, Viduramžių vaizdinių ir siužetų turinį, paaiškina jų interpretacijas klasikinėje ir šiuolaikinėje literatūroje.
- **Aptaria** perskaitytus **kūrinius** susiedami juos su šiuolaikine kultūra ir jos reiškiniiais, savo ir bendruomenės gyvenimo problemomis.



# SKAITYMAS IR RAŠYMAS

## *Kūrinio visumos supratimas*

- **Nagrinėja** tekstus, siedami su rašytojo biografija ir jo gyvenama epocha...
- Analizuoja, **lygina** tekstus, juos **vertina** ir **apibendrina** savo įžvalgas.
- Nustato teksto tipiškas ir individualias savybes, **sieja** turinį ir formą.
- **Diskutuoja** apie kūrinyje svarstomas temas ir problemas.



# SKAITYMAS IR RAŠYMAS

## *Teksto analizė ir interpretacija*

- **Analizuoja ir interpretuoja** poezijos kūrinius, apibūdina jų poetiką ...
- **Nusako** prozos ir dramos kūrinių temą, **suformuluoja** keliamas problemas ir pagrindines idėjas, apibūdina pasakotojo poziciją, situacijas, veikėjų charakterius, kompoziciją ir kalbos vartojimo ypatumus.



# SKAITYMAS IR RAŠYMAS

## Literatūros teorijos sąvokų vartojimas

- Analizuodami kūrinį žodžiu ir raštu **vartoja sąvokas** ir jas sieja su kūrinio prasmių aiškinimu ir žanrinėmis ypatybėmis.



# SKAITYMAS IR RAŠYMAS

## Teksto kūrimas

- Geba **kurti** įvairių tipų ir žanrų tekstus...
- Atlieka su nagrinėjama literatūra susijusius **kūrybinius darbus**...
- **Samprotauja** remdamiesi perskaitytais ar girdėtais tekštais **žodžiu ir raštu**...
- Sudaro teminių darbų aplanką (**portfolio**) apie dabarties kultūros reiškinius ir istorines kultūros asmenybes.



# KALBOS PAŽINIMAS

## Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškinys

- Remdamiesi skaitytais tekstais geba **paiškinti** lietuvių kalbos rašytinių šaltinių kultūrinį kontekstą...
- Geba **diskutuoti** apie dabartinę lietuvių kalbos padėtį...
- Geba **atlikti** kalbos **tyrimo darbus**...





# KALBOS PAŽINIMAS

## Fonetikos, kirčiavimo ir morfologijos žinių taikymas, taisyklinga tartis ir rašyba

- **Kalbėdami** skiria priegaides, taiko pagrindines kirčiavimo taisykles.
- Moka **naudotis** kirčiavimo žodynais ir el. kirčiuoklėmis.
- **Kalbėdami ir rašydami** laikosi bendrinės lietuvių kalbos gramatikos normų.
- **Geba taikyti** visas rašybos taisykles, kurdami tekstą laikosi taisyklingos lietuvių kalbos rašybos reikalavimų.



# KALBOS PAŽINIMAS

## Sintaksės žinių taikymas, taisyklinga skyryba

- **Nurodo** sudėtinių prijungiamųjų sakinių rūšis, šalutinių sakinių laipsnius, **geba parinkti** <...> sakinių sintaksinių sinonimų.
- Geba **paiškinti** <...> sintaksinių konstrukcijų ypatumus.
- Geba **taikyti** visas privalomasias skyrybos taisykles.
- Geba tinkamai **vartoti** ir skirti **citatas**.
- Kurdami tekstą **laikosi** skyrybos **reikalavimų** ir sakinių sudarymo bei siejimo normų.



# Kaip patikrinti turinio įsisavinimo ir įvairių gebėjimų lygį?



# Kur ką (*žinias ir gebėjimus*) skiriame?



**Kalbėjimu  
tikriname: ...**



**Teksto  
suvokimu  
tikriname: ...**



**Teksto  
kūrimu  
tikriname: ...**



## *Aptarkime tai metodiniuose būreliuose*

